

POLITI

NSK | National enhed
for Særlig Kriminalitet

NCIK | Nationalt Center
for It-Kriminalitet

Sektionen for
forebyggelse og analyse

August 2023

Datingsvindler

Viktimologisk analyse og kortlægning af
kriminalitetsformen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Hovedfund	2
3. Datingsvindel som modus operandi	3
4. Analyse	4
4.1 Kvantitativ analyse	4
4.1.1 Alder.....	5
4.1.2 Økonomiske tab.....	6
4.2 Kvalitativ analyse	9
4.2.1 Empatidrevet datingsvindel	10
4.2.2 Gevinstdrevet datingsvindel.....	11
5. Metode	13
5.1 Databeskrivelse.....	13
5.2 Datakvalitet	13
6. Konklusion	14

1. Indledning

Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK) har udarbejdet denne analyse om datingsvindel. Analysen kortlægger datingsvindel som kriminalitetsform og går i dybden med profilering af de forurettede.

Datingsvindel er en forholdsvis ny kriminalitetsform, som er blevet populær blandt kriminelle i takt med at danskernes online tilstedeværelse er steget.

Datingsvindel hører ind under paraplyen af kontaktbedrageri. Ved kontaktbedrageri tager kriminelle personlig kontakt til den forurettede, og opbygger i nogle tilfælde relationer, som skal

sænke forurettedes parader. Relationen bruges som middel til at lokke den forurettede til enten selv at overføre penge eller udlevere personlige oplysninger, der kan bruges til svindel. Kontaktbedrageri udgør 6,6% af anmeldelserne i NCIK (2021).

Datingsvindel er en kompleks kriminalitetsform, som også ofte involverer andre kriminalitetsformer – eller elementer herfra – som fx investeringssvindel, hvidvask m.v.

Analysen sætter fokus på en række områder, som kan bidrage til at styrke danskernes robusthed over for denne type svindel.

2. Hovedfund

60/40

Ifølge analysen er størstedelen af forurettede i sager om datingsvindel kvinder. Det fordeler sig på ca. 60% kvindelige forurettede og 40% mandlige forurettede. Det kan både skyldes, at en større reel andel er kvindelige forurettede, eller at denne gruppe har en højere anmeldelsestilbøjelighed.

50-54 år

Aldersgruppen 50-54 år er den gruppe blandt kvindelige forurettede, som i størst omfang bliver udsat for datingsvindel. For mænd er aldersgruppen 25-29 år. Dette vidner om, at det er i forskellige livsfaser, at mænd og kvinder er mest tilbøjelige til at blive udsat for datingsvindel.

Gennemsnitsalder

Gennemsnitsalderen i sager om datingsvindel er 52 år for mænd og 47 år for kvinder. Blandt sagerne med mandlige forurettede ses en mindre koncentration blandt aldersgrupperne 24-34 år og 45-54 år. Blandt sager med kvindelige forurettede er der en tydelig koncentration i aldersgruppen 40-64 år.

91 millioner kr.

Det totale rapporterede tab i sager om datingsvindel er opgjort til mere end 91 millioner kr. Typisk findes de største økonomiske tab i sagerne med kvindelige forurettede. Her er det særligt i aldersgrupperne 45-49 år og 60-64 år, hvor der ses det største gennemsnitlige økonomiske tab.

Empati

I de fleste sager om datingsvindel benytter gerningspersonen sig af metoder, som overbeviser den forurettede om, at de har en legitim og tillidsfuld relation sammen, som gerningspersonen derefter udnytter til at franarre forurettede penge. Ofte er der tale om to scenarier; det, hvor gerningspersonen foregiver at opholde sig i udlandet, og det, hvor gerningspersonen arbejder på en boreplatform.

Investeringsvindel

Blandt datingsvindelsager optræder også investeringsvindel. I disse sager overfører den forurettede penge til gerningspersonen i den tro, at gerningspersonen kan hjælpe med at investere pengene via falske investeringsider og -apps. I nogle sager har den forurettede haft mistanke om, at gerningspersonen stod bag den falske investeringside, eller at der var tale om et større kriminelt netværk.

3. Datingsvindel som modus operandi

Metoden bag datingsvindel består af en række forskellige begivenheder.

Indledningsvis er den forurettede sårbar over for svindlen, hvilket gerningspersonen udnytter til at etablere kontakt og opbygge en relation til den forurettede. Dette sker bl.a. gennem falske online-profiler på tværs af sociale medier og datingplatforme, som vækker en interesse og en følelsesmæssig respons hos forurettede. Typisk er de falske profiler bygget op omkring autoritet og et attraktivt udseende.

Gerningspersonen foregiver ofte at være i udlandet og kan af denne årsag ikke mødes fysisk med den forurettede. Ofte er det i forbindelse med, at gerningspersonen foregiver at være udstationeret, eller fx arbejder på en boreplatform eller en vindmøllepark. Kommunikationen med forurettede foregår oftest på engelsk.

Gerningspersonen kan forsøge at opbygge en tæt og personlig relation til den forurettede, bl.a. gennem daglig og vedvarende kommunikation. Den regelmæssige kontakt medvirker til, at relationen bliver en del af den forurettedes dagligdagsrutine, og vedkommende får derved sværere ved at bryde forbindelsen.

En anden måde, gerningspersonen kan forsøge at få relationen til at fremstå oprigtig på, er gennem telefon- og videoopkald.

Gerningspersonen kan benytte sig af teknologiske løsninger for at skjule accent og tilpasse stemmen, og ved videoopkald er der som oftest kun videoforbindelse fra forurettede til gerningspersonen, hvorfor forurettede ikke har mulighed for at se sin "partner".

Når relationen mellem forurettede og gerningsperson er knyttet, vil gerningspersonen ofte introducere en krise eller anden desperat situation, som kræver, at den forurettede bistår med økonomisk hjælp. Krisen kan omhandle en lang række scenarier. Fælles er dog, at krisen ofte vil være tilpasset den forurettede og dennes svagheder. Scenariet er derudover oftest fabrikeret således, at den appellerer til forurettedes empati og ikke overlader meget tid til, at den forurettede kan undersøge sagen nærmere eller lytte til sin mavefornemmelse.

Dette kan fortsætte indtil den forurettede ikke har flere penge til rådighed, eller til vedkommende selv stopper relationen efter at have opdaget svindlen.

I nogle sager bliver den forurettede kontaktet af gerningspersonen igen, som denne gang udgiver sig for at være fra en myndighed, også kaldet tredjepartsinvolvering. I andre sager indrømmer gerningspersonen svindlen ved en konfrontation fra den forurettede, men overbevises om, at vedkommende har fået oprigtige følelser i processen, hvorefter svindlen kan fortsætte.

Både nationalt og internationalt ses en eksponentiel stigning i sager om datingsvindel,

og det er forbundet med store økonomiske tab. Foruden det økonomiske tab er der blandt forurettede udsat for datingsvindel en udpræget følelse af skam og flovhed, hvorfor det kan være svært for mange at dele oplevelsen med pårørende, og ikke mindst anmelde det til politiet.

Inden for kontaktbedrageri ses generelt et højere økonomisk tab end andre kriminalitetsområder inden for it-relateret økonomisk kriminalitet.

4. Analyse

4.1 Kvantitativ analyse

Den kvantitative analyse tager udgangspunkt i 848 sager om datingsvindel. Denne del af analysen har til formål at kortlægge generelle tendenser for de forurettede baseret på køn, alder og økonomisk tab.

På baggrund af tabel 1, der viser antal sager fordelt på køn, fremgår det tydeligt, at kvinder i højere grad end mænd udsættes for datingsvindel og anmelder det til politiet.

Antal sager	Antal	Total	% af total
Total mænd	326	848	38%
Total kvinder	522		62%

Tabel 1: Antal sager fordelt på køn

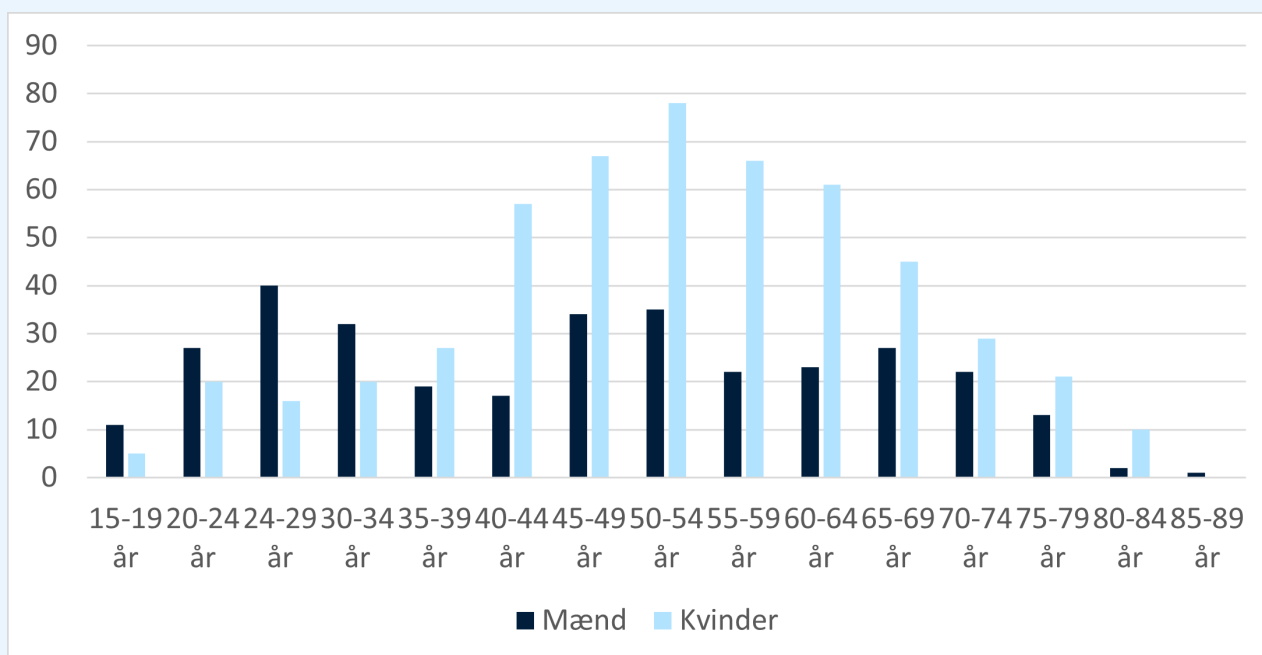
4.1.1 Alder

Baseret på de 847 sager¹ er gennemsnitsalderen for kvinder, der udsættes for datingsvindler, 52 år, mens den for mændene er 47 år². Det er altså særligt midaldrende mænd og kvinder, der udgør en risikogruppe for forsøg på eller fuldbyrdet datingsvindler.

Hvad angår den generelle aldersfordeling, ses der forurettede i alle aldersgrupper (jvf. tabel 2). Der er en udtalt forskel på fordelingen blandt mænd og kvinder. I sagerne med mandlige forurettede er der ikke en særlig koncentration,

men nærmere en bølgestruktur bestående af tre stigninger og tre fald. De tre toppunkter i bølgestrukturen ses ved aldersgrupperne 24-29 år, 50-54 år og 65-69 år. Blandt sagerne med kvindelige forurettede er der en koncentration i aldersintervallet 45-64 år.

Dette vidner om, at det er i forskellige livsfaser, at mænd og kvinder er mest tilbøjelige til at blive udsat for datingsvindler. Tabellen illustrerer derudover, at det i højere grad er kvinder end mænd, der anmelder datingsvindler.

Tabel 2: Antal sager fordelt på køn og alder

¹ I datasættet på 848 sager om datingsvindler var der i en enkelt sag ikke angivet alder på forurettede

² Alder på forurettet ved gerningstidspunkt

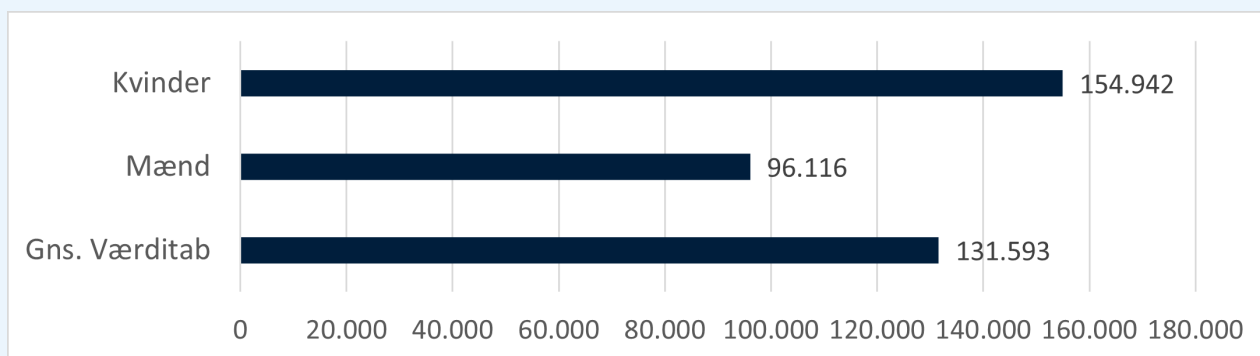
4.1.2 Økonomiske tab

Kigger man på de økonomiske tab i datingsvindelsager, tegner der sig det samme billede som tidligere, nemlig at kvindelige forurettede repræsenterer hovedparten.

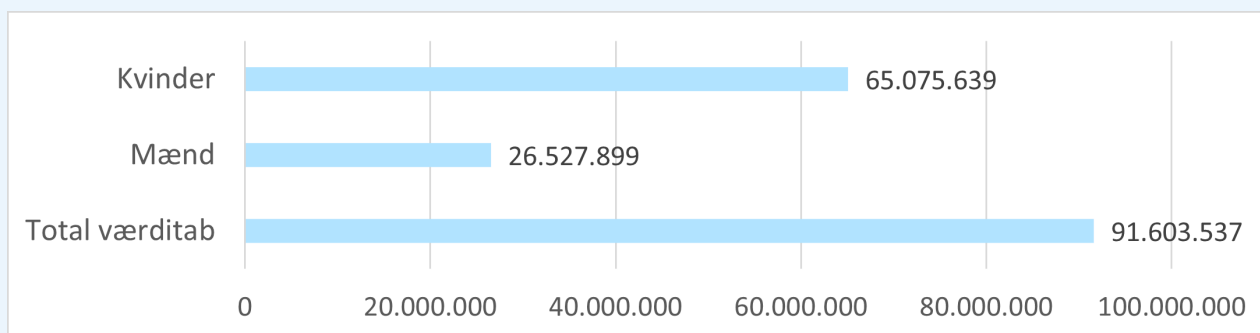
Tallene baserer sig på 758 af de 848 sager, hvor den forurettede har lidt et økonomisk tab. De 90 sager, som er anmeldt som forsøg, er dermed ikke medregnet i opgørelsen. Det gennemsnitlige tab i sager om datingsvindel udgør i alt 131.593 kr. (jvf. tabel 3). For

kvindelige forurettede er det gennemsnitlige værditab 154.942 kr. og for mandlige forurettede 96.116 kr. Det er en gennemsnitlig forskel på 58.826 kr.

Ser man på det samlede økonomiske tab i sager om datingsvindel, udgør det i alt 91.603.537 kr. (jf. tabel 4) fordelt på mandlige forurettede (26.527.899 kr.) og kvindelige forurettede (65.075.639 kr.).

Tabel 3: Gennemsnitlig værditab (kr.)

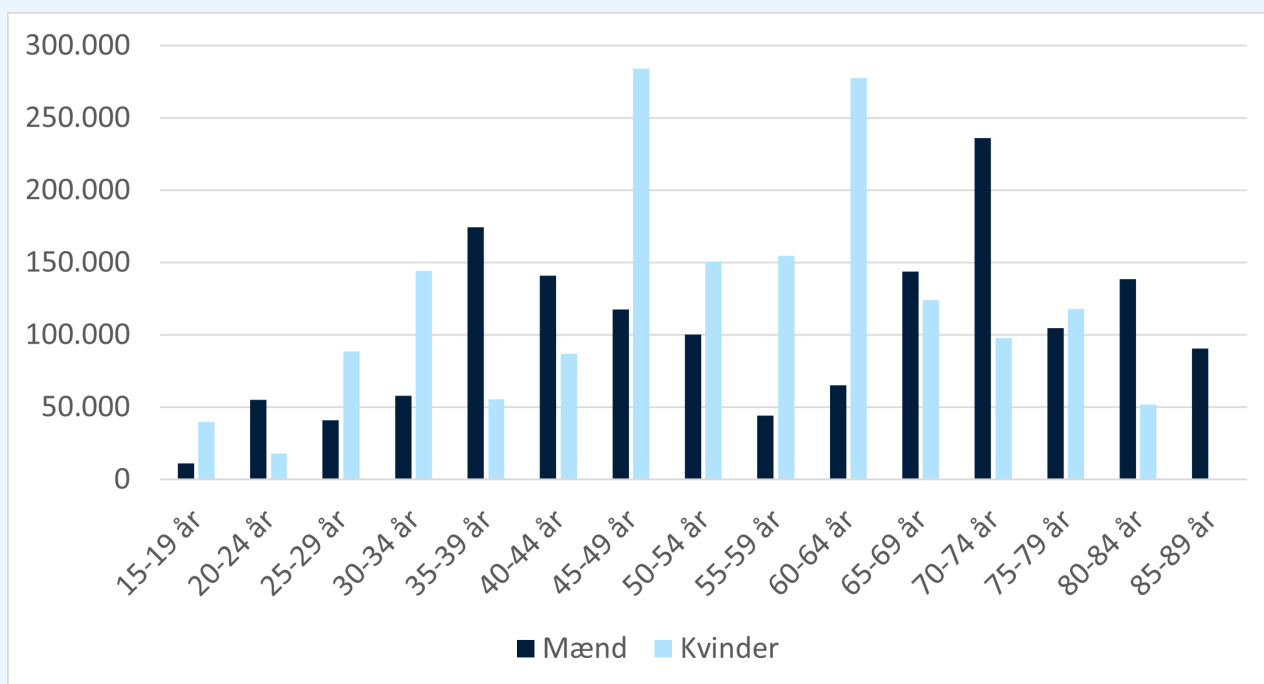

Tabel 4: Total værditab (kr.)

Der ses altså en tydelig forskel på tabene fordelt på køn, hvor sager med kvindelige forurettede har et langt højere økonomisk tab end sager med mandlige forurettede.

For kvindelige forurettede findes det højeste gennemsnitlige tab i aldersgrupperne 45-49 år og 60-64 år, hvor det gennemsnitlige økonomiske tab udgør henholdsvis 284.037 kr. og 277.443 kr. Det laveste gennemsnitlige rapporterede tab findes i aldersgruppen 20-24 år og udgør 19.924 kr. (jf. tabel 5).

Som beskrevet tidligere er det oftest kvindelige forurettede i aldersintervallet 40-64 år, der oplever at blive udsat for datingsvindel, hvor der var absolut flest forurettede i aldersgruppen 50-54 år. Derfor er det interessant, at der i de to aldersgrupper 45-49 år og 60-64 år ses det største gennemsnitlige økonomiske tab, og at der samtidig ikke ses et tab af samme størrelse blandt de 50-59-årige.

Tabel 3: Gennemsnitlig værditab (kr.) fordelt på køn og alder

I datingsvindelsager med mandlige forurettede ses det største gennemsnitlige økonomiske tab i aldersgrupperne 35-39 år og 70-74 år. Her udgør det gennemsnitlige tab henholdsvis 174.385 kr. og 235.917 kr.

Mænd i aldersgruppen 15-19 år har til sammenligning det laveste gennemsnitlige tab på 11.244 kr. Det er oftest mænd i aldersgruppen 25-29 år og 45-49 år, der er forurettet i sager om datingsvindel, og det er interessant, at de mænd, der rapporterer det største tab, befinder sig relativt langt fra disse to aldersgrupper.

Ud fra analysens fund er der ikke identificeret en specifik målgruppe, hvor det vil være særligt fordelagtigt at iværksætte forebyggende

indsatser mod datingsvindel. Derimod er der i sager med kvindelige forurettede en stor spredning i alder, og størstedelen af sagerne udgøres af aldersintervallet 40-69 år.

Disse sager udgør 72% af det totale antal sager med kvindelige forurettede, og 44% af det totale antal sager. Det er dog værd at bemærke, at 34% af de mandlige forurettede var under 35 år på gerningstidspunktet, hvorimod det kun gør sig gældende for 12% af de kvindelige forurettede.

Derudover er der et væsentligt højere økonomisk tab i sagerne med kvindelige forurettede, men da sager med kvindelige forurettede udgør størstedelen af alle sagerne, er dette også forventeligt.

4.2 Kvalitativ analyse

Modus i sager om datingsvindel varierer væsentligt på tværs af sager. Derfor er sagerne i analysen inddelt i kategorier for at afdække indholdet af sagerne og for at kunne målrette eventuelle forebyggende indsatser.

Kategoriseringen af sagerne er baseret på anmelder eller forurettedes egen forklaring om hændelsesforløbet og i nogle tilfælde på korrespondancen mellem gerningsperson og forurettede.

På baggrund af en manuel gennemgang af 100 udvalgte sager fra den indledende stikprøve kan kriminalitetsformen inddeles i følgende kategorier:

1. Empatidrevet
2. Gevinstdrevet
3. Andet

Inddelingen er baseret på, hvorvidt gerningspersonen udnytter den forurettedes empati til at

franarre vedkommendes penge, eller om gerningspersonen også udnytter den forurettedes ønske om en økonomisk gevinst. Kategorierne er dermed baseret på, hvordan gerningspersonen manipulerer den forurettede.

Kategori 3 indeholder sager, hvor den forurettede hverken er empati- eller gevinstdrevet samt sager, hvor modus ikke har været mulig at fastslå ud fra anmelder eller forurettedes egen forklaring om hændelsesforløbet eller sagernes vedlagte dokumentation.

79 sager er kategoriseret som empatidrevet svindel, 14 sager er kategoriseret som gevinstdrevet svindel, og 7 sager er kategoriseret som sager, der på baggrund af den tilgængelige dokumentation ikke kunne inddeles i en af de førnævnte kategorier.

Empatidrevet

Sager kategoriseres som empatidrevet, når forurettede har overført penge til gerningspersonen af empati for vedkommendes situation. Til denne kategori hører 79 sager fra stikprøven

Gevinstdrevet

Sager kategoriseres som gevinstdrevet, når forurettede har overført penge til gerningspersonen på baggrund af dennes ønske om økonomisk gevinst, herunder ved modus, hvor gerningspersonen både appellerer til den forurettedes empati og ønske om økonomisk vinding. Til denne kategori hører 14 sager fra stikprøven.

Sager kategoriseret som andet

Sager kategoriseres som andet, når forurettede hverken er empati- eller gevinstdrevet, herunder sager, hvor modus ikke har været mulig at fastslå ud fra den vedlagte dokumentation. Til denne kategori hører syv sager fra stikprøven.

Figur 1: Kategorisering af datingsvindel

4.2.1 Empatidrevet datingsvindler

Klassisk datingsvindler er karakteriseret ved, at gerningspersonen udnytter relationen til den forurettede og dennes empati for at overtale vedkommende til at hjælpe gerningspersonen økonomisk. Den forurettede er i langt de fleste tilfælde af den overbevisning, at de låner pengene til gerningspersonen, og at de vil få det fulde beløb refunderet.

Baseret på stikprøven er der udfundet 79 sager til at belyse typen af datingsvindler, hvor gerningspersonen udnytter den forurettedes empati til at franarre vedkommende penge. Særligt forekommer to typer af modus operandi, hvor gerningspersonen påstår enten at være udstationeret eller at arbejde på en boreplatform.

I sager, hvor gerningspersonen foregiver at arbejde på en boreplatform eller at være udstationeret, ses det i de fleste tilfælde, at gerningspersonen benytter sin arbejdssituation i den indledende krise til at anmode den forurettede om et lån.

I sager, hvor gerningspersonen foregiver at være udstationeret, er der en tendens til, at den introducerede krise nødvendiggør, at gerningspersonen skal tilsende en pakke til forurettede – typisk med reference til udstationeringen.

I flere sager foregiver gerningspersonen, at pakken indeholder personlige ejendele og dokumenter, en gave til den forurettede, eller et større pengebeløb. Indledningsvist skal den forurettede betale et mindre gebyr for afsendelse, forsikring og lignende af pakken. Herefter vil pakken i flere tilfælde angiveligt blive tilbageholdt af det respektive lands toldstyrelse, og den forurettede opkræves derfor yderligere betaling.

Derudover ses sager, der kan kategoriseres som empatidrevet datingsvindler, men hvor ovennævnte modi differentierer sig i henhold til

gerningspersonens påståede profession eller arbejdsplads.

Eksempler herpå er, at gerningspersonen foregiver at arbejde i en vindmøllepark som fx Ørsted eller Middelgrundens Vindmøllelaug.

Gerningspersonen vil som udgangspunkt fortsætte med at introducere kriser, der har til formål at få den forurettede til at føle sig nødsaget til at overføre flere penge, og svindlen vil fortsætte, indtil den forurettede ikke har flere økonomiske midler til rådighed eller selv bliver opmærksom på svindlen.

Ses sagerne i sin helhed, er svindlens opbygning og forløb i de fleste tilfælde relativt sammenlignelig. Et fremtrædende fællestræk for størstedelen af sagerne fra stikprøven er, at den forurettede kom i kontakt med gerningspersonen via en datingplatform, og at gerningspersonen hurtigt efter den etablerede kontakt ønskede at flytte den videre samtale til en anden kommunikationsplatform.

I langt de fleste sager benytter gerningspersonen sig af en falsk eller stjålet identitet – både navn, billeder, stilling og persona generelt. Foruden denne falske identitet, benytter gerningspersonen sig ofte af forfalskede eller stjålede dokumenter, hjemmesider, bankoverførsler og legitimation. De forfalskede hjemmesider ses først og fremmest at understøtte gerningspersonens falske identitet, men der er også udfundet hjemmesider tilhørende en bank, der formodes at være falsk, og som har til hensigt at understøtte svindlen.

I flere tilfælde har den forurettede fået adgang til en netbank, der angiveligt indeholder et højt indestående beløb, som gerningspersonen påstår at eje. Dette indikerer, at gerningspersonerne benytter netbanken som et greb til at øge forurettedes risikovillighed i forhold til at låne gerningspersonen penge.

I empatidrevet datingsvindler forekommer der ofte involvering fra en tredjepart. Tredjepartsinvolveringen forekommer på flere måder, og ses både i form af virksomheder og enkeltpersoner.

I sager, hvor den forurettede angiveligt skulle modtage en pakke fra gerningspersonen, ses tredjepartinvolvering ofte i form af kommunikation med et fragtfirma eller en diplomat.

Tredjepartsinvolveringen formodes at være en metode til at legitimere svindlen og dermed overtale den forurettede til at overføre flere penge. Det har på baggrund af stikprøven ikke været muligt at udlede, om det er samme gerningsperson, der udgiver sig for at være tredjeparten, eller om der er tale om større kriminelle netværk.

I flere sager er der indikationer på, at de penge, som den forurettede har overført, hvidvaskes ved tredjepartsinvolvering. Én af indikationerne er, at den forurettede i flere tilfælde overfører penge til flere forskellige konti, og at disse konti sjældent ses registreret som tilhørende gerningspersonens falske identitet. Der er i flere tilfælde registreret forskellige indehavere af de

forskellige konti. Derudover ses det i flere tilfælde, at den forurettede overfører til en dansk bank – på trods af at gerningspersonen efter sigende skulle være bosat i udlandet, hvilket er endnu en indikation på hvidvask.

Der er ligeledes udfundet sager, hvor gerningspersonen har fået andre til at overføre beløb til den forurettedes konto, som denne herefter har skulle videreføre til andre end gerningspersonen. Det kan på baggrund af stikprøven ikke udledes, om beløbene stammer fra forurettede i andre sager, gerningspersonen eller andre tredjeparter, ligesom det ikke kan udledes, hvorvidt den forurettede har videreført til andre forurettede, til gerningspersonen eller andre tredjeparter.

Der ses også eksempler på sager, hvor gerningspersonen påstår at være en kendt person. De introducerede kriseforløb er i disse sager relativt sammenlignelige med de forløb, der gør sig gældende i sager, hvor gerningspersonen påstår at være udstationeret eller arbejde på en boreplatform. Forskellen er, at de forurettede oftest er blevet kontaktet uopfordret af gerningspersonen, og at gerningspersonen har udvalgt den forurettede på baggrund af vedkommendes interesser.

4.2.2 Gevinstdrevet datingsvindler

Gevinstdrevet datingsvindler er karakteriseret ved, at den forurettede har overført penge til gerningspersonen på baggrund af et ønske om at opnå økonomisk gevinst. Ud fra stikprøven er der udfundet 14 sager, som belyser denne type datingsvindler.

I størstedelen af sagerne er den forurettede af den overbevisning, at gerningspersonen hjælper dem med at investere, således, at de vil opnå store økonomiske afkast. Derudover foregiver gerningspersonen at have opnået et stort økonomisk afkast på egne investeringer og nu ønsker det samme for den forurettede.

De introducerede kriser, der opstår i forbindelse med investeringen, varierer på tværs af sagerne. Svindlen er i de fleste sager relativ sammenlignelig. Fælles er, at den forurettede ofte kommer i kontakt med gerningspersonen via en datingplatform, og at gerningspersonen ønsker at flytte den videre samtale til en anden kommunikationsplatform hurtigst muligt efter den etablerede kontakt. Dertil ses det i flere af sagerne, at gerningspersonen opfordrer den forurettede til at tilgå en specifik investerings-side via et tilsendt link, og at kriseforløbet først påbegyndes, når den forurettede ønsker at realisere sin gevinst.

I sagerne ses forskellige måder, hvorpå gerningspersonen overbeviser den forurettede til at investere. Dog tilkendegiver gerningspersonen ofte at have kendskab til investering med kryptovaluta. De forurettede blev i flere af sagerne lovet store økonomiske afkast, samt en relativ risikofri investering. Der ses også sager, hvor gerningspersonen tilbyder at låne den forurettede penge, før den forurettede har investeret, for at få vedkommende til at overføre yderligere. Det antages, at lånet er en metode, som gerningspersonen bruger til at styrke relationen til den forurettede.

At gerningspersonen opfordrer den forurettede til at benytte en specifik investeringsplatform indikerer, at der er tale om falske – såkaldte animerede – hjemmesider. Disse sider kan dog fremstå fuldstændig legitime, da den forurettede har mulighed for at følge investeringernes udvikling, kontakte platformens kundeservice og lignende. Der er flere måder hvorpå, den forurettede har overført den indledende investering. Nogle har benyttet en legitim platform til at købe en given kryptovaluta og har derefter videreført denne kryptovaluta til deres konto via den falske hjemmeside eller applikation. Andre forurettede har benyttet bankoverførsel til investeringen.

Kriseforløbet adskiller sig på tværs af de forskellige sager, men fælles er, at krisen forløber kontinuerligt, og det ikke er muligt for

den forurettede at realisere gevinsten. Typisk består krisen i, at den forurettede ikke kan få udbetalt sin investering, før der er betalt skat eller andre gebyrer. I flere af sagerne blev den forurettede informeret om, at såfremt disse omkostninger ikke blev betalt, ville det pågældende firma betragte det som forsøg på skatteunddragelse, eller at den forurettede ville miste rettigheden til sin investering.

I sagerne hvor forurettede har haft en forventning om at opnå økonomisk vinding, forekommer der ofte også tredjepartsinvolvering. Det er muligt at argumentere for, at de falske investeringssider er en tredjepart i sig selv, men der forekommer også tredjepartsinvolvering fra enten andre personer end gerningspersonen eller diverse firmaer, hvilket i særdeleshed foregår under kriseforløbet.

I nogle af sagerne har den forurettede haft mistanke om, at det enten var gerningspersonen, der stod bag den falske investeringsplatform, eller at der var tale om et større kriminelt netværk. Mistanken skyldes, at hver gang den forurettede havde taget kontakt til hjemmesidens kundeservice, havde gerningspersonen kontaktet vedkommende umiddelbart efter. Ligeledes var det altid gerningspersonen, der havde været behjælpelig - og i stand til - at løse problemer opstået på investeringsplatformen.

5. Metode

5.1 Databeskrivelse

Analysens data stammer fra anmeldelsestale fra Politiets Sagsstyringssystem (POLSAS) fra 1. januar 2019 til 27. oktober 2022. Datatrækket indeholder både sager, der er anmeldt til Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK)³ via anmeldelsesportalen på politi.dk samt sager, der er oprettet i politikredsene. Datasættet er trukket fra QlikView-rapporten "LCIK Kredsrapport". Data er dynamiske og er trukket den 28. oktober 2022.

I denne analyse indgår sager, der har fået tildelt søgenøglen 'Datingsvindel'. Der kan være yderligere sager med datingsvindel som gerningsindhold, men som af ukendte årsager ikke er blevet tildelt denne søgenøgle. Disse sager indgår derfor ikke i analysen.

Datatrækket indeholder i alt 1.163 anmeldelser. I 1.052 af anmeldelserne er der tilknyttet én

eller flere forurettede. I 1.026 af anmeldelserne er der én forurettet, mens der i 26 af anmeldelserne er tilknyttet mere end én forurettet. I 111 sager er der udelukkende tilknyttet en anmelder og ikke en forurettet. Datatrækket bygger på 967 unikke personer, der er registreret på anmeldelserne som forurettet eller anmelder/forurettet. Af de 1.163 anmeldelser er 108 af dem registreret som forsøg. I 88 af sagerne er der ikke angivet et økonomisk tab.

Det endelige datagrundlag for analysen består af 848 sager. Ud af disse er 758 sager registreret som fuldbyrdet, og 90 sager er registreret som forsøg. 315 anmeldelser er blevet frasorteret det endelige datasæt for at undgå, at de samme sager tæller flere gange. Det kan fx være sager med flere underforhold eller sager, der har flere personer tilknyttet.

5.2 Datakvalitet

En randomiseret stikprøve bestående af 151 sager er manuelt gennemgået for at teste datakvaliteten. Sagerne er beskrevet og dokumenteret i varierende grad, og af de 151 testede sager indgik 17, der ikke kan kategoriseres som datingsvindel, men som af

ukendte årsager har fået tildelt søgenøglen 'Datingsvindel'. Det svarer til 11% af sagerne. Det må formodes, at en tilsvarende del af det totale datasæt ligeledes ikke omhandler datingsvindel, hvilket betragtes som en del af den statistiske usikkerhed.

³ Pr. 1. januar 2022 overgik Landsdækkende Center for It-relateret økonomisk Kriminalitet (LCIK) til at være en del af den nye politikreds National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK).

I den forbindelse skiftede LCIK navn til Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK)

6. Konklusion

På baggrund af den kvantitative analyse ses flere kvindelige anmeldere end mandlige i sager om datingsvindel. Det kan skyldes, at kvindelige forurettede i højre grad udsættes for datingsvindel, eller at anmeldelsestilbøjeligheden er højere end hos mænd. Gennemsnitsalderen for de forurettede, der har anmeldt sagen til politiet, er omkring 50 år.

Der ses en koncentration af antal sager med kvindelige forurettede i alderen 40-64 år, hvor den primære aldersgruppe er 50-54 år. Antallet af sager for mandlige forurettede er mere stabilt fordelt på tværs af aldersintervallerne, dog med en koncentration blandt de yngre mænd i alderen 24-29 år.

Kvindelige forurettede har generelt et højere økonomisk tab end mandlige forurettede, både i forhold til det totale tab og det gennemsnitlige tab. De største økonomiske tab findes i aldersgrupperne 45-49 år og 60-64 år blandt kvindelige forurettede og i aldersgrupperne 35-39 år og 70-74 år blandt mandlige forurettede.

Der er stor forskel på de identificerede risikogrupper alt efter, om de opgøres på baggrund af antallet af sager fordelt på aldersgruppe eller gennemsnitligt værditab. De centrale tendenser er dog, at det særligt er forurettede i aldersgrupperne 25-39 år, 45-54 år og 60-79 år, der er i særlig risiko for at blive udsat for datingsvindel.

Hvis forebyggelsesindsatser derfor skal ramme de rigtige målgrupper, kan der med fordel målrettes initiativer mod den yngre del af befolkningen, samt initiativer målrettet den midaldrende til ældre del af befolkningen. Alt efter hvilke forebyggende indsatser, der iværksættes, kan aldersgrupperne potentielt inddeles i to, hvor de 45-54-årige både kan indgå i den yngre og den ældre aldersgruppe.

På baggrund af den kvalitative analyse findes der forskellige modi operandi i sager om da-

tingsvindel. I størstedelen af sagerne etablerer gerningspersonen kontakt med den forurettede via en datingplatform for derefter at skifte til en anden kommunikationsplatform. I de fleste sager påstår gerningspersonen at være bosiddende i udlandet, ligesom kommunikationen foregår på engelsk. Der er dog også sager, hvor samtalen foregår på dansk, men i flere af disse bærer sproget præg af maskinoversættelse.

Karakteristisk for sagerne er, at gerningspersonen benytter sig af en falsk eller stjålen identitet. Foruden denne falske identitet ses det i flere sager, at gerningspersonen benytter sig af forfalskede eller stjålne dokumenter, hjemmesider, bankoverførsler og legitimation.

I en stor andel af sagerne fra stikprøven er der tredjepartsinvolvering. Det er ikke muligt at konkludere, hvorvidt det er gerningspersonen selv, der agerer tredjepart, eller om det skyldes, at gerningspersonen er en del af et større kriminelt netværk.

Tredjepartsinvolvering forekommer på flere måder og ses både at være fra virksomheder og enkeltpersoner. Det formodes, at tredjepartsinvolveringen har til formål at få det præsenterede kriseforløb til at fremstå mere legitimt, da tredjeparten vil understøtte gerningspersonens forklaringer.

Tredjepartsinvolvering forekommer på forskellige tidspunkter i svindelforløbet. I nogle sager er der involvering fra en tredjepart allerede før den forurettede har overført første gang, og i andre sager inddrages tredjeparten først længere inde i forløbet, eller som led i et nyt krise-forløb.

Karakteristisk for datingsvindel er, at gerningspersonen vil fortsætte med at introducere kriser, indtil den forurettede ikke har flere økonomiske midler til rådighed, eller den forurettede bliver bevidst om svindlen.

I kriseforløbet er der væsentlige forskelle mellem sager, der er karakteriseret som empatidrevet datingsvindel og gevinstdrevet datingsvindel.

I empatidrevet datingsvindel præsenterer gerningspersonen i de fleste tilfælde en personlig krise, oftest med afsæt i gerningspersonens påståede stilling, som har til formål at skabe empati hos den forurettede og dermed franarre dem penge.

I gevinstdrevet datingsvindel overfører den forurettede derimod økonomiske midler uden være blevet præsenteret for en reel krise. Krisen præsenteres oftest af en tredjepart, idet den forurettede forsøger at få udbetalt sin gevinst.

Fælles for begge kategorier er således, at gerningspersonen opbygger en tillidsfuld relation med formålet at franarre den forurettede penge.

I størstedelen af sagerne ses der indikationer på mulig hvidvask. Indikatorerne består i, at den forurettede overfører penge til flere forskellige konti, som sjældent er registreret til gerningspersonens falske identitet, eller når den forurettede overfører penge til en dansk bank, når gerningspersonen påstår at være bosiddende i udlandet.

Fælles for langt de fleste sager er, at kontakten mellem gerningspersonen og den forurettede etableres via datingplatforme. Derfor bør forebyggende indsatser tage udgangspunkt i dette, ligesom kommunikationen bør rettes mod disse aktører.